

ЗМІСТ

ВСТУП..... 3

Розділ 1 5

1.1 Відомості про автора оповідання 5

1.2 Дослідження оповідання Джека Лондона «Жага до життя»..... 10

1.3 Висновок 13

Розділ 2 14

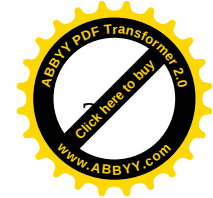
2.1 Характеристика літературного жанру твору і його напрямку 14

2.2 Переклад твору 17

2.3 Висновок 22

ВИСНОВОК 23

Список використаних джерел: 25

ВСТУП

Актуальність і науково-практичне значення вибраної теми. Джек Лондон – геній і новатор своєї епохи, він революціонер і борець. Його твори мали шалений успіх за життя письменника, та й з плином часу не втрачають своєї актуальності і популярності. Адже звичайні люди, яких зображував письменник близькі кожному з нас, його безіменні герої в нашій уяві стають нашими друзями, сусідами, близькими, стають нами самими. Ті прості на перший погляд життєві істини, які доносить до свого читача Лондон, насправді не такі й прості й ті життєві історії, в які потрапляють герої, змушують нас задуматись над своїм життям, переглянути свої цінності, погляди на саме життя і найголовніше змушують нас задуматись, чи заслуговуємо ми зватися людьми. Тому дослідження творів Джека Лондона кожним новим поколінням є важливим, адже новий свіжий погляд відкриває нові грані творчості геніального письменника.

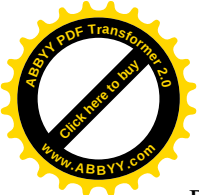
Об'єкт досліджень: оповідання «Жага до життя» і його український переклад.

Предмет досліджень: відповідність українського перекладу оригінальному твору.

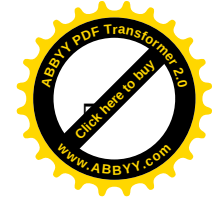
Мета роботи. Проаналізувати оповідання Джека Лондона «Жага до життя» та опрацювати переклад даного оповідання.

Завдання курсової роботи: дослідити та проаналізувати життєвий і творчий шлях Джека Лондона; визначити головні життєві події письменника, що мали вплив на творчість та пробудили в ньому талант до письменництва; ознайомитись із змістом оповідання «Жага до життя» мовою оригіналу та українським перекладом; проаналізувати зміст і тематику оповідання, його літературний жанр; порівняти відповідність перекладу до оригінального твору; зробити висновки про актуальність і відповідність перекладу.

Наукове і практичне значення проведеного дослідження. Актуальність творів Джека Лондона для сучасних і майбутніх поколінь вимагає нових підходів до його творчості, свіжих ідей і переосмислення окремих деталей

відповідно до сучасних поглядів суспільства на життя в цілому. Відповідно важливо дослідити актуальність і відповідність українських перекладів творів геніального письменника до оригінального задуму самого письменника. Саме сучасний погляд і, умовно кажучи, «свіжа кров» у підході до сучасного перекладу творів, які вже встигли стати класикою, може дати їм новий подих і допоможе цим геніальним витворам літературного мистецтва не зітліти в мереживі історії, засмічуючись шарами пилу на полицях.

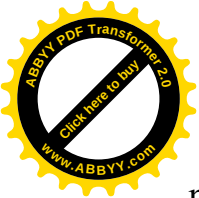
Розділ 1

1.1 Відомості про автора оповідання

Творчість видатного американського письменника Джека Лондона посідає визначне місце у світовій літературі минулих років. Його літературну спадщину слід віднести до прогресивного американського літературного мистецтва. У своїх творах Лондон з великою художньою силою і правдивістю показав такі недоліки тогочасного американського суспільства, як антигуманістичність, жадібність і деспотичність, підміну духовних цінностей матеріальними. Це був своєрідний революціонер, який в американській культурі початку двадцятого століття одним із перших відкрито говорив і писав про дух класової боротьби і глибоку прірву між бідними і ненажерливими багатими прошарками суспільства. [1, 11]

Народився майбутній митець 12 січня 1876 року. Справжнє ім'я Джека Лондона - Джон Гріффіт Чейні. Вперше газети заговорили про одного з найулюбленіших американських письменників ще до його народження. Газета міста Сан-Франциско «Кронікл» у 1875 році в червні випустила статтю із моторошною історією, яка розповідала про те, що жінка вистрілила собі у скроню у відповідь на побажання чоловіка умертвити ще ненароджену дитину. Героїня публікації, тридцятилітня Флора Уеллман, була майбутньою матір'ю хлопчика. Якого світ пізніше знатиме, як талановитого письменника Джека Лондона. Флора походила із пристойної родини бізнесмена і для свого сімейства стала «заблудлою вівцею». Батько ж був п'ятдесятирічним мандрівним професором астрології Чені, який покинув родину ще до народження малого Джона і ніколи не підтримував жодних зв'язків із родиною. [17]

Сім'я бідувала і часто кочувала з одного місця на інше: діти часто міняли школи і втрачали друзів. Постійна потреба в грошах примусила Джека почати працювати з ранніх років. Ще навчаючись у школі, він вранці і ввечері розносив газети, а по вихідних прибирав у парку півні павільйони. Йому довелося кинути навчання в 14-річному віці і піти на консервну фабрику

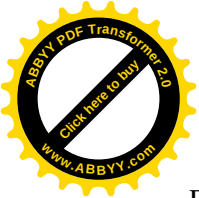
робітником. Через якийсь час він придбав стару шхуну, на якій нелегально почав ловити устриць в бухті Сан-Франциско. Пізніше він знайшов роботу в рибальському патрулі. [6]

Коли синові виповнився один рік Флора вийшла заміж. Вітчимом хлопчика став Джон Лондон – ветеран Громадянської війни, який вже до цього мав дві доньки. З тих пір до майбутнього письменника в сімейному колі й закріпилось ім'я Джек Лондон. [17]

Родина жила досить бідно і часто переїжджала із місця на місце. Тому будучи ще зовсім дитиною, Джекові довелось працювати і заробляти на хліб нелегкою працею. Навчаючись у школі, вранці і ввечері він розносив газети, а на вихідних займався прибирання пивних павільйонів у парку. Коли йому виповнилося чотирнадцять років, був змушений покинути навчання і піти працювати робітником на консервну фабрику з 18-20-годинним «робочим днем». «Я не знаю жодного робочого коня, який працював би стільки годин, скільки я...» – говорив він згодом. [5]

Невдовзі Джек придбав стареньку шхуну і почав заробляти на хліб ремеслом «устричного пірата» (так називали у Сан-Франциско браконьєрів, що промишляли на приватних плантаціях устриць). Сміливість і величезна фізична сила роблять його «королем піратів». Але через якийсь час він вступає на службу до рибальського патруля, тобто переходить у радіально протилежному своїй попередній діяльності напрямкові. Проте слід відзначити, що небезпечних моментів по обидва боки «устричного бізнесу» було чимало, але йому завжди в нагоді ставала фізична міць і неабияка витривалість. [12]

У 1893 році, найнявшись на шхуну, яка вирушає у Берингове море за котиками, він подорожує разом із командою сім місяців. Повернувшись додому, натрапляє на оголошення в газеті «Сан-Франциско Колл», де оголошено конкурс на краще оповідання. Мати спонукає його прийняти участь у конкурсі, де головна премія складає значну за мірками тогочасного бідняка суму – двадцять п'ять доларів. Джек, якому тоді ледь виповнилося сімнадцять років, за два дні пише оповідання «Тайфун біля берегів Японії». Наче за

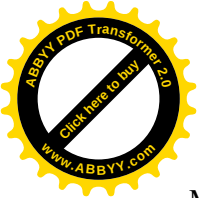
помахом чарівної палички молодий письменник здобуває перемогу. Критики віз захопленням писали: «Глибоке розуміння, розмах, виразність і сила – все видає молодого майстра». А молодий «майстер» на той момент навіть не закінчив середню школу. [1]

Але вже навесні 1984 року Джек відкриває зовсім іншу сторінку свого життя, приєднавшись до так званої «армії Шеллі» – натовпу безробітних, що прямує з Каліфорнії до Вашингтона «вимагати правди». Тут він пізнає «мистецтво бродяжництва», засвоюючи життєво важливі для цього прошарку суспільства людей уміння, зокрема, як «давити сльозу» у перехожих, чи зривати з них же капелюхи у зручний момент, чи кивати п'ятами від поліції. За бродяжництво він на місяць потрапляє до в'язниці. [5]

Ця своєрідна школа пролетаризму, яку випало пройти Джекові, позначається на формуванні його світогляду і він захоплюється соціалістичними ідеями. Захоплюється працями Маркса, Спенсера, Дарвіна, Ніцше. В ньому дивним чином вживалися абсолютно протилежні і суперечливі погляди, як от прихильність революційної боротьби за щастя усіх трудящих та ідеї про надлюдину, автором яких був Ніцше, що вважав соціалізм «змовою слабких проти сильних». Що характерно, для Джека Лондона не виникало питання, хто є надлюдиною, бо, звісно, він і був тою самою надлюдиною, яка одночасно прагнула все ділити порівну, а з іншого боку не відпускала бажання стати багатим. [17]

В свої двадцять років знову вступає до школи, а пізніше, через п'ять тижнів підготовки здає екзамени до Каліфорнійського університету. [1]

Талантів Джекові не бракувало, але часто його здібності обертались для нього не найкращими наслідками. Мистецтво виступати на публіку і його погляди надовго приклеюють до нього клеймо «хлопчика-соціаліста». В цей час юний Лондон закохується у дівчину з заможної сім'ї – Мейбл Епплгарт. Але під впливом матері молода панянка досить несерйозно ставиться до закоханого. Джек намагається усіляко підігріти прихильність родини коханої до себе, але

мало хто вірить у його письменницьке майбутнє. Ця історія пізніше стане основою його автобіографічного роману «Мартін Іден». [5]

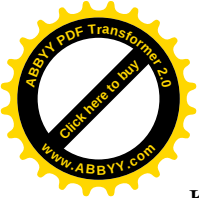
Біднота і скрута переслідували молодого письменника. Тому він змушений кинути навчання і вирушити на Клондайк за золотом, де він переходить із поклажею через найважчий Челкутський перевал. Перебуваючи близько року на Алясці, Джек не знаходить золота, проте переживає цингу і отримує купу вражень, які записує у блокнот, а пізніше вони стануть фундаментом для написання низки творів. [6]

Вже в 1900 році вийде його книга, в якій він писатиме про золоту лихоманку «Син вовка», де покаже реальну дійсність і справжню «романтику» полювання на дорогоцінний метал. Це й буде тим його справжнім золотом, яке він заробить своєю працею, тільки не з допомогою кирки, а з допомогою олівця. [12]

Книга приносить йому славу і Джек стає знаменитим. З того часу письменник приймає для себе правило – писати тисячу слів у день (приблизно п'ять машинописних сторінок), якого дотримувався все життя. [12]

Проте ані успішність книги, ані знаменитість Лондона так і не сприяють його одруженню із коханою Мейбл. Остання дослухаючись порад матері не проявляє рішучості вийти заміж за Джека і він розриває заручини та стрімко одружується на нареченій загиблого друга Елізабет Маддерн (Бессі). Це була приваблива, спокійна, розумна жінка, викладачка математики, на думку самого Лондона, вона ідеально підходила для сімейного життя на відміну від самого митця. Та, на жаль, він так і не зміг покохати Елізабет. [5]

В сім'ї народилось двоє донечок, проте через три роки подружжя розлучилось. Причиною розриву стало захоплення Джека новою коханою. Чарміан Кіттедж не мала помітну зовнішність і була на шість років старшою, проте в ній було те «бісеня», яке не давало спокою і Лондону. Чарміан стане для нього тою роковою жінкою з якою він буде розділяти всі свої божевільні авантюри, на зразок подорожі океаном на ненадійній яхті. Джек прагнув, щоб

кохана народила йому сина, але у Чарміан народилася дівчинка, яка померла через декілька днів. [6]

Лондон не оминув російсько-японську війну і вирушив, як воєнний кореспондент у далеку подорож. Попри те, що японці не пускали журналістів на фронт, він пробирається на джонці через шторм та холод до Жовтого моря. Під час цієї мандрівки обморожує руки, ноги і, звичайно, вуха. На фронті його арештовує японська контррозвідка. За протестом президента США Рузвельта Джек був звільнений і привіз до Америки перші фотографії з російсько-японської війни, а з Кореї він надіслав 19 кореспонденцій.[17]

Вирішивши відправитись у кругосвітню подорож, будує досить низької якості яхту «Снарк». Але йому вдається на ній дістатись до Гаваїв. А на Батьківщині, не маючи жодних звісток, Джека близько двох тижнів вважають загиблим. [5]

Прагнучи втілити в життя соціалістичні ідеї, купує величезне ранчо. Тут він прагне створити свою «сільськогосподарську громаду», в якій було біля 80 робітників. А з 1910 року будує гігантський кам'яний замок – мрію життя і називає його «Дім Вовка». [5]

На 1913 рік приходить пік популярності Лондона-письменника. В цей час були написані і видані, а також перекладено на головні мови світу такі геніальні твори , як «Морський вовк», «Смок Беллью», «Час не чекає», «Мартін Іден» та десятки оповідань. В цей період Джек Лондон – найбільш комерційний письменник планети, його гонорари обчислюються сотнями тисяч доларів. Проте борги, однак, зростають значно швидше. [6]

Простодушність та довірливість «надлюдини» Лондона грає з ним в жорстокі ігри, його друзі й «соціалістичні товариші» постійно тягнуть з нього гроші, вважаючи, що вони даються йому легко, робітники ранчо через підвищену увагу до них господаря, його доброзичливість і відвертість вважають його диваком і часто обманюють. До письменника приходить прозріння, він розчаровується в оточуючих і своїх ідеалах і, як наслідок, починає пити. [5]

Єдина мрія, що жила в ньому – це його «Дім Вовка». Будинок вже добудовувався і письменник чекав його, як мале дитя. Проте в ніч на 19 серпня 1913 року вже готовий будинок було підпалено «доброзичливцями». Це остаточно підкосило віру Джека в людей і у щось прекрасне в цьому світі. Він збайдужів до життя. [5]

Ніч з 21 на 22 листопада 1916 року стала фатальною для талановитого і всесвітньо відомого Джека Лондона, він прийняв смертельну дозу морфію. У свої 40 років Джек за власним бажанням покинув цей світ, який так і не зміг прийняти його генія у свої жорстокі реалії. [20]

За 16 років літературної діяльності митець написав 50 книг, більшість із яких стали шедеврами не лише американської, але й світової літератури. Джек Лондон витримав і переборов клондайки, тропічні моря, малярію, голод і лихоманку, але людські заздрощі і дріб'язковість виявились складним випробуванням навіть для цієї надлюдини. [17]

1.2 Дослідження оповідання Джека Лондона «Жага до життя»

Для творчості Джека Лондона характерний тип героя «надлюдини». Дослідник творчості Джека Лондона А.Юдін зазначає: “Критика Лондоном Ніцше є наслідком непорозуміння, оскільки письменник вкладає у поняття надлюдини суто соціально-дарвіністський зміст, тоді як ніцшевське поняття має на увазі форму духовного існування людини” [11].

Узагалі варто сказати про психологію Джека Лондона, яка має рідкісну рису. Це була надчутлива людина (переважно художники – народець кволий, що культивує чутливість, щоб твори виходили точнішими) і одночасно – справжній супермен з унікальною мужністю, фізичною конституцією та іншими складовими романтичних героїв. Щодо автобіографічних фактів, то після перебування на Алясці Лондон стає знаменитим. Труднощі, пригоди та враження, які пережив письменник підштовхують його до написання цілого ряду Північних творів, в тому числі й оповідання «Жага до життя». [1, 3]

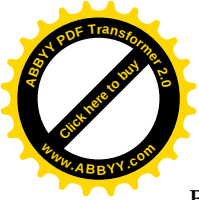

У передмові до збірки «Північні оповідання» Лондона, виданого українською мовою, упорядник Іван Андрусяк написав: «Направду, немає нічого нового під сонцем. Ось іще одне покоління юнаків і дівчат розпочинає власний шлях пізнання життя із усе тих же захоплюючих творів великого американського письменника Джека Лондона (1876–1916). Від «Жаги до життя» і північних оповідань до «Білого ікла» і «Сердець трьох», від «Поклику предків» і «Людей безодні» до «Залізної п'яти» й «Мартіна Ідена»... Цими книжками до пізньої ночі зачитувалися в юності ваші батьки й матері, дідусі й бабусі; а мине зовсім небагато років, і ці ж книжки уже ви будете знаходити під подушками своїх дітей та онуків. А все тому, що тут не лише захоплюючий сюжет, карколомні пригоди та непересічні герої, але й насамперед — органічне відчуття життя, глибоке розуміння людини, найтонших її прагнень, устремлінь і порухів душі». [9]

Досить характерною рисою творчості Джека Лондона є певною мірою автобіографічність його творів. В них він описував ті події, свідком яких ставав сам або які сам пережив. Подорож до Аляски в пошуках золота дала певний поштовх творчості автора. [3, 10]

Саме після цієї подорожі автор видає збірку «Північних оповідань». До цього циклу увійшло й досліджуване оповідання «Жага до життя». У творі автор навмисне не дає імені головному героєві, адже тим самим він дає ніби спонукає читача перейнятись умовами, в яких опинився персонаж, побути «в його шкурі». Головний герой оповідання – звичайна людина, автор ніби наштовхує нас на думку, що він – це ти, читачу, це я, автор оповідання, це твоя сусідка, і твій друг. Лондон дає зрозуміти, що в жорстких умовах виживання усі ми рівні і однакові перед обличчям смерті. Тільки не кожен має таку непереборну жагу до життя. Бажання вижити, вижити будь-якою ціною. Це і є той типовий для письменника образ надлюдини, яка здатна здолати будь-які труднощі і тяготи, що зустрічаються на її життєвому шляху. [8]

І мова тут вже йде не про ліричну любов до життя, коли в душі співають пташки і життя пахне фіалками, а про біологічне виживання людини перш за

все, як біологічної істоти, якій треба поїсти, попити і відпочити, тобто фундаментальні потреби, які характерні будь-якій тварині. Оцю подібність до тварини добре зображено в епізоді зустрічі із хворим вовком, коли або вовк людину, або людина вовка. Тут вже зовсім недоречно згадувати про якісь соціальні чи культурні аспекти людського буття. В цій ситуації перемагають звичайні тваринні рефлекси та інстинкти. Якщо сильний – виживеш, сильний фізично, проте й величезну силу духу і незламності головного героя відкидати не варто, але це теж досить спірний момент, чи походить вона від чогось духовного чи виключно від інстинкту самозбереження. Читаючи, оповідання, розумієш, що в певні моменти мозок головного героя, його свідомість абсолютно відключаються і його дії засновані виключно на інстинктах, таких самих інстинктах, як у хворого вовка. Фізична сила і витривалість, перемога над зовнішніми небезпеками і неймовірна фізична витривалість – оце вона надлюдина Лондона. Проте не слід забувати й про той момент, коли головний герой, розуміючи, що купка кісток може бути рештками його товариша, адже там поряд із кістками і лосевий мішечок, як у Біла, він, той який змагає від втоми і голоду в певний момент каже собі, що не смоктатиме кісток свого все ж таки побратима і золота його не візьме. Оця надлюдина, що вижила, є праобразом самого автора. [9]

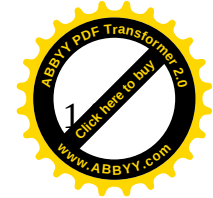
Джек Лондон хоче показати, що жорсткі умови Аляски, в яких опинився його герой – це той каталізатор, який «виводить» у зовнішній світ усе, що живе в людині, все добре і погане, відкриває її приховані резерви і вивертає її слабкості, сильних закаляє, а слабких добиває. Жорстокий, але наче певною мірою справедливий світ, в якому перемагають сильні фізично і духом і розчиняються у небутті слабкі – така вона Аляска Лондона. У читача навіть може скластися враження, що це своєрідне чистилище і смуга випробувань одночасно, яка показує, як буде далі, яка є тим вказівним знаком, який так важко знайти в реальному житті. [8, 9]

1.3 Висновок

Підводячи підсумок, зупинімо свою увагу на такому. Джек Лондон – унікальна і своєрідна особистість не лише в американській, але й у світовій літературі. Світогляд митця, тематика його творів прямо пов'язано із трагічною долею самого майстра пера, із важкими випробуваннями, що випали на його життєвому шляху, проте не вбили в ньому людину. Більшість творів Джека Лондона є автобіографічними і відображають тою чи іншою мірою внутрішній стан самого письменника, боротьбу не лише із зовнішніми труднощами, але перш за все внутрішню боротьбу – боротьбу із самим собою, прояв надлюдських можливостей. Таким чином народжується типовий герой Лондона – надлюдина, прототипом якої був сам письменник. Надлюдина – певною мірою нав'язлива ідея самого письменника, власний ідеал, та грань, до якої має тяготіти звичайна смертна людина.

Збірка оповідань «Північні оповідання», до якої входить досліджуваний твір «Жага до життя», пов'язана зі складним періодом поневірян письменника безмежною і жорстокою Аляскою. В оповіданні головним героєм є звичайний чоловік, який зіштовхується з випробуваннями, пережитими Лондоном, він веде боротьбу за власне виживання, врешті-решт розуміє ціну власному життю і нібито еволюціонує від почуття зневіреності до почуття надії, од відчуття страху смерті до відчуття бажання жити (тої самої жаги про яку йде мова у назві твору), еволюціонує від звичайної людини до надлюдини.

Розділ 2

2.1 Характеристика літературного жанру твору і його напрямку

Джек Лондон писав в різних літературних жанрах. «Жага до життя» є оповіданням. Ймовірно, саме форма оповідання є найбільш доречною для зображення життєвої історії, адже ми вже маємо героїв із сформованими характерами, як переживають одну життєву трагедію на двох, проте яка розділила їх і вони попростували не просто кожен своїм напрямком, а кожен пішов у геть протилежну сторону. Один лишився людиною і вижив, а інший показав своє гниле єство і через свою пиху поплатився власним життям. [4, 7]

Досить цікавим видається опис природи, адже її стан підкреслює емоційний стан головного героя. Душевний неспокій і гнітюча самотність підкреслюється створенням образу північної пустелі, що викликає у душі героя страх. [8]

У перший день зображується пейзаж, сповнений сірих барв, в яких відсутні будь-які радісні нотки яскравості. Це панування сірого – не просто типове для пустелі, це сіра імла, яка проковзує в душу головного героя і вкорінюється там, нагнітаючи йому, в якій безвиході він опинився і що поряд нікого немає і що буде далі геть незрозуміло. [9]

На другий день самотній чоловік відчуває сильний холод. Це загострення відчуття холоду є нічим іншим, як загостренням почуття самотності, безвиході і повної безнадії. [9]

Якщо в попередні два дні автор згадував сонце, яке ніби було символом маленької надії, ніби малесенький вогник, що жевріє десь далеко, але все ж є, то вже на третій день про сонце не згадується. Це символізує початок нового етапу в житті головного героя – боротьби за виживання, боротьби, в якій найпростіші фізіологічні потреби виходять на перший план. Більше того вже ні автора, ні герой «не бачать» природу довкола, бо відбуваються лише найпростіші, наче механічні рухи, основною метою яких є – вижити попри все. [9]

В четвертий день з'являється сонце – символ надії, але для нашого героя вже ніч чи день не так вже й важливо, а корабель, який він бачить вдалині стає для нього справжньою надією. Наче той маленький вогник надії починає розпалюватись, та фізичне виснаження все ще не дає змоги дістатись того рятувального корабля. Починається інша боротьба, боротьба із своїм внутрішнім недомаганням, боротьба із самим собою, коли своє власне «я» дає внутрішнє посилення ввімкнути запасні резерви, перемогти самого себе, свою зневіру. Або стати надлюдиною, або загинути і стати поживою для хворого вовка. [9]

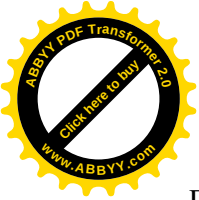
Яскраве сонце п'ятого дня перетинається із повним усвідомленням, що герой дійсно бачить рятувальний для нього корабель, повністю усвідомлює, що він не є маревом. Надія на спасіння не гасне, проте вона досить слабка, як і сам герой, який не бачить ані природи довкола, ані жодних змін в ній, що передає нам автор, не зупиняючись на описові природи. [9]

Проте яскраве сонце в цей день дарує йому не просто надію, а стає символом порятунку, адже сам герой витримав останнє випробування – він здолав вовка. [9]

Коли герой переживав чергове випробування письменник ніби винагороджував його яскравим сонцем. І саме сонце символізувало порятунок героя, коли він подолав найсильніше і найстрашніше випробування – подолав себе самого, перейшов ту межу, коли вже навіть хворий звір вважав його мертвим і нездатним відбиватись. Таким чином автор зобразив нам, читачам, яким він бачив формування надлюдини у жорстких умовах Аляски і про цей свій задум він одразу зазначає в епіграфі:

Хто добре жив і кинув все,
лиш той здобуде гарту, –
і виграти потрапить той,
хто ставить все на карту. [9]

Біл є досить символічним образом у оповіданні. Покинувши свого скаліченого друга напризволяще, він відмовляється від важливих людських рис, в розумінні автора він перестає бути людиною, його життя автоматично

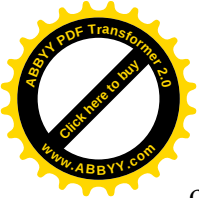

перетворюється на існування, на гниле почуття наживи і порятунку власної шкури будь-якою ціною Тому й не дивно, що він гине від зубів вовків. Він зникає, розчиняється у небутті, бо сам вибрав той шлях, шлях, на якому він перестав бути людиною. [9]

Проте наш герой, навіть у напівагонії, коли вже мозок майже відключився, знайшовши кістки і золото товариша, лишається людиною. У нього в цей період, коли вже більшою мірою спрацьовує лише фізіологічне, тваринне, лишається ще часточка людського, такого, що не властиве тваринам і він не намагається пожитись рештками Біла і не забирає його золото. Але він і не забирає його кістки із собою, адже товариш сам обрав таку долю і відмовився бути людиною, тому й зник, розчинився десь у безмежних просторах Аляски навіки. [9]

Говорячи про золото, слід зазначити, що те, як з ним поводить себе наш герой є теж досить красномовним. Якщо на початку він оберігає золото і бачить в ньому чи не головний сенс свого буття, то вже на третій день він викидає половину дорогоцінного металу, адже воно стає для нього надважким і він не може з ним рухатись далі. А рух для нього – це питання виживання і подальшого життя. Проте, лишивши половину, він ще воліє вибратись у звичне життя і збагатитись. Коли герой викидає решту золота, то робить свій вибір на користь життя, адже краще вижити, аніж вмерти поряд із золотом, так і не діставшись рятівного тайника. Коли він не забирає Білове золото, то тут автор акцентує увагу на тому, що попри всі негаразди і перебування на межі життя і смерті в героєві ще є бажання вижити і лишитись людиною. [9]

Побачивши те, що сталося із Білом через його жадібність, герой відмовляється від усього і намагається рухатись далі, ним рухають і бажання жити і в той же час страх смерті. Саме поява страху у головного героя показує нам, що він звичайна людина, а не якийсь міфічний супер-герой. Та в той же час він не віддає себе на повну поталу страхові, адже страх вселяє зневіру, робить людину слабкою. Саме перемога жаги чи то бажання жити над страхом

смерті відкриває у героєві наче потаємне джерело сил і тим самим, роблячи його надлюдиною, яка попри все виживає. [9]

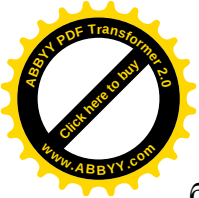
2.2 Переклад твору

У 1920-30-х роках за кількістю перекладених українською мовою творів, Джека Лондона з легкістю можна назвати найулюбленишим зарубіжним письменником тогочасного українського читача. Окремі видання оповідань Лондона виходили у перекладі Софії Куликівни, Сергія Вільхового (Титаренка), Андрія Ніковського, Ніни Дубровської, Катерини Джунківської та І. Попова. [18, 19]

Пізніше було видано повну збірку творів американського письменника, яка складалась із тридцяти томів. Київське видавництво «Сяйво» випустило повну збірку творів Джека Лондона, за редакцією Освальда Бургардта у 1927-1930-му роках. До перекладів долучилися: Дмитро і Марія Лисиченки, Катерина Джунківська, Іван та Максим Рильські, Катерина Корякіна та Вероніка Гладка, Вероніка Черняхівська, Лідія Всеволжська та Пантелеймон Ковальов, Марія Візьмітина, Федір Яцина, Володимир Троцина, Костянтин Шмиговський, Ольга Косач-Кривинюк, Ганна Касяненко, Ніна Дубровська та Галина Яр, Ада Магніс і Сергій Зеленецький, Іван Волинець та інші. Окрім того з томами повної збірки виходили друком окремі видання творів Джека Лондона, а деякі з цих видань згодом перевидавались. [2]

За життя Джека Лондона не дуже поважали в академічних колах Англії та Америки за його соціалістичні погляди, проте високо цінували його, як стиліста, неодноразово поважні літературні критики відзначали його обдарованість справжнім бездоганим стилем. Тому Лондона-стиліста не так вже просто перекладати. [18]

Хибним є використання українськими перекладачами ампліфікації текстів Лондона, адже такий підхід втомлює звичайного читача і неприємно вражає того, хто знайомий з першотвором. Складно також передати у перекладі своєрідний мовний стиль, який автор використовує, аби його герой став

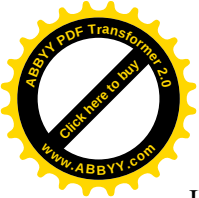

ближчим до читача і останній міг зрозуміти, який він той герой. Лондон багато описує природу і природні явища. Але в перекладі важливо не модернізувати його описи, використовуючи властиві, наприклад, імпресіоністам безособові та бездієслівні речення. В цьому випадку якраз не спрацьовує правило мінімалізму, що часто трапляється в діалогах Лондона. Надмірна лаконічність здатна зруйнувати синтаксичну цілісність. [18]

Ключове слово досліджуваного оповідання винесене у його заголовок «Love of Life». І для того, хто перед цим читав твори романтичного змісту, але при цьому розуміє, що цикл «Північних оповідань» зображує боротьбу за існування, ця назва викликає певну тривогу. Саме в цьому оповіданні з-поміж усіх інших назва має значну прогностичну силу щодо поняття «життя». [13, 14]

Тому, коли звертаємось до перекладу цього оповідання, важливо звернути увагу на переклад самої назви перш за все. Адже деякі українські перекладачі вважають доречним назвати оповідання «Любов до життя». Але такий переклад не є достовірним для нашого читача, він не передає той зміст, який вклав в нього сам автор. Адже любов до життя – це чути голос коханої людини після довгої розлуки, милуватись складочками на платтячку любої донечки, відчувати запах скошеної трави і бігати босоніж по мокрому піску десь на березі моря, радіти першим промінчикам сонця, що пробиваються вранці крізь фіранку. Любов – це щось приємне і солодке у житті для нас. Але автор вкладав у назву геть інший сенс, більше того назва одного оповідання передає те, що зображено у цілому циклі. Джек Лондон прагнув дати зрозуміти читачеві, що герой прагне перш за все вижити, він бажає, жадає жити, відчувати, як пульсує кров у нього по венах і як солодко наповнюється його організм енергією. Саме слово «жага» тут є найбільш доречним, адже це несамовите дике бажання вижити, коли всі блага і комфорт, і метушня звичного життя залишаються десь позаду, а є тільки ти і твоє життя, яке невміло варіює на кордоні між цим світом живих та світом мертвих. [8, 9]

Проводячи психолінгвістичне дослідження оповідань Джека Лондона циклу «Північних оповідань» з виявлення ключових слів дослідники виявили,

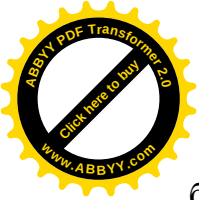

що до таких відносять наступні слова, що зумовлено високою частотою їх використання у тексті: life, to live, alive, living, lifeless, lifetime (, to die, dead, death, dying, deadly, pain, painfully, pang, weak, weakness, hunger, hungry, hungrily. Отже, можемо зробити висновок, що на етапі аналізу сприймання тексту ми виділяємо набір ключових слів, який зображує основний концепт оповідань – життя за один крок від смерті, сповнена слабкості, голоду та болю. [13,21]

В оповіданнях Джека Лондона концепт “життя” представлений у граматичних масках: дієслова to live та іменника life, дуже рідко – у формі прикметника. Саме ці слова і формують ядро, центральну зону концептосфери “життя”. Із цими словами зближаються інші, які формують приядерну зону. Аналіз контекстів, які зображують індивідуальні уявлення про життя, дозволяє їх узагальнити і подати концептосферу “життя” у вигляді поля. [13]

Ідея бажаності життя – одна із ключових у оповіданні Дж. Лондона. Головний герой прагне жити не заради світлого майбутнього, а тому що “it was unreasonable that he should die after all he had undergone. Fate asked too much of him” [15]. Мета життя – прагнення мати шматок хліба – кожен день керує людьми у пошуках золота. Гроші дорівнюються власне життю: “They were hundred-dollar bills. It was life! His life!” [13, 15].

Підводячи підсумок із вищезазначеного, слід зазначити, що слова, які характеризують життя та відіграють особливу роль у формуванні його концептосфери, створюють уявлення про життя, як складне, непередбачуване існування, сповнене болю і смутку, голоду і поневірянь. Слід відзначити, що саме таки його бачив автор і переніс власні переживання у простір своєї літературної діяльності. Аналіз усіх контекстів, які виявляють індивідуальні, часто унікальні уявлення письменника про життя, дозволяє їх узагальнити та зобразити концептосферу «життя» у вигляді поля, ядром якого є когнітивно-пропозиційна структура he lived, а приядерну зону утворюють лексичні репрезентації цієї структури. Більше того, як вже зазначалось раніше автор тексту не проводить паралелі між собою та своїм героєм (читач, знайомий із

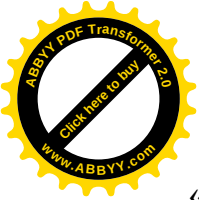
біографією Джека Лондона сам часто бачить схожість між головними героями і самим автором), він лише спостерігає за подіями, описує життя, ситуації, звичні для шукачів щастя у вигляді золота. Тобто він наводить нас, читачів, на думку, що подібні ситуації могли б трапитися з кожним, на що вказує відсутність імені головного героя. Зображення сірості природи – це відображення сірості і песимістичності самого життя, яким бачив його Лондон. [13]

Зважаючи на такі особливості авторського подання твору, важливо, аби переклад міг максимально передати особливості мови автора, його стиль викладання і в той же час був зрозумілим і доступним своєму читачеві. Складно вловити ту межу між чистотою перекладу і адаптацією під свого читача, під мову перекладу.

Одним із найбільш поширених перекладів досліджуваного оповідання «Жага до життя» є переклад у виконанні Петра Соколовського. Власне, з цим перекладом і велась робота під час виконання даної роботи. Саме цей переклад увійшов у тридцятитомну збірку творів Джека Лондона українською мовою, видавництвом якої займались видавництво «Сяйво» (перші десять томів), згодом Державне видавництво України (11-23 томи), а 24 і 27 томи видало новостворене внаслідок реорганізації ДВУ державне видавництво «Література і мистецтво». Джек Лондон виявився першим зарубіжним письменником, твори якого було видано в УРСР багатотомною збіркою; раніше таких масштабних починань перекладацько-видавнича практика на Україні не знала. [9, 18]

Для видання такого масштабного проекту було запрошено велику кількість перекладачів і майже всі переклади до цього видання (10 романів, 9 повістей, 16 збірок оповідань, 2 нарисові книжки, 4 драматичні твори) було виконано заново. [2]

Але ця збірка зазнала нищівної критики від дослідників літератури. Зокрема, такі поважні літературознавчі постаті того часу, як Стефан Савченко та Сергій Родзевич, небезпідставно закидаючи багатотомникові ряд недоліків, таких як: відсутність жанрового чи хронологічного принципу в розміщенні творів по томах, де-не-де пропуски в перекладах, «виправлення» й

«доповнення» від перекладачів тощо. Та в той же час віддавали належне «культурності всіх перекладів», їх «кращому за пересічний» рівню. [2, 18]

Ще в 1976 році Ростислав Доценко зауважував, що перш за все переклади швидко старіють, втрачають свою актуальність і кожне друге-третє покоління потребує нових інтерпретацій іншомовних творів, у відповідності з розвитком, збагаченням і стабілізацією художньої мови. [2]

Ті перші переклади творів Джека Лондона, виконані в 1920-1930-х роках, зокрема й переклад оповідання «Жага до життя», були певною мірою аморфними, вони не передавали той притаманний тільки Лондону стиль. Барвіста і стисла у американського письменника мова перекладалась досить «сухо» і спрощувалась, позбавляючи оповідання емоційного забарвлення. Хоча мистецтво перекладу на той час переживало свої не найкращі часи і знаходилося на доволі посередньому рівні. [16, 19]

Саме таким виявився і переклад Соколовським оповідання «Жага до життя». Первинно навіть назва звучав як «Любов до життя», що є некоректним і не передає того змісту, який у нього вкладав автор. Вже в значно пізніших перекладах зазначеного оповідання, навіть виданого за перекладом Соколовського, перше слово у назві було змінено на слово «жага».

Для Соколовського, на жаль, як і для більшості перекладачів його епохи, характерна відсутність творчої індивідуальності. Його переклад «Жаги до життя» якоюсь мірою скупий і не передає тих емоцій, що вкладав їх автор у своє творіння. Характерними рисами перекладу Соколовського є стриманість, «рамки», за які він наче боїться вийти, рамки, які йому диктує тогочасний суспільний устрій, жорсткі лапи комуністичного режиму, що панували на той час у країні. Окрім, стриманості, слід згадати і про такі недоліки, як надмірна обережність, підміна образу описовістю, буквалізмом, відсутність творчої сміливості, а натомість скуте копіювання. Проте знову-таки не варто забувати про складний період, в який працював перекладач, коли кожен невірний крок, кожне «неправильне» на думку партійних керманців слово могло скінчитись трагедією. [2, 16]

Тогочасне мистецтво перекладу було скоріше видом ремесла, з допомогою якого заробляли на хліб, тому перекладені твори мали більш інформативний характер. В період з 20-х років на українських книжкових полицях з'являлось аж надто різнобарвною з ідейно-художнього погляду зарубіжною літературою, часом на грані бульварної, і твори Лондона в цьому контексті інколи теж сприймалися як ніби легковажна пригодницько-детективна писанина, над якою перекладачеві не варто особливо трудитися. Не оминула така лиха доля й численні оповідання Джека Лондона, зокрема й «Жагу до життя». [16, 19]

На мою думку, Соколовський не зміг передати і відтворити концептосферу «життя» Лондона про яку йшла мова вище. Перекладач спростив твір, надавши йому більш інформативних рис.

Взагалі переклад Соколовського певною мірою є застарілим і не відповідає вимогам сучасної літературної української мови. Він не має емоційного забарвлення такого, який має оригінал. Але саме цей переклад найчастіше зустрічається у збірках Джека Лондона і використовується шкільними програмами.

2.3 Висновок

Оповідання «Жага до життя» має велику виховну роль для майбутніх поколінь. Тому важливо аби український читач мав змогу читати сучасний переклад, сповнений того змісту і емоцій, які у нього вклав автор, але й такий який би максимально зберіг стиль Джека Лондона.

Сучасному читачеві важко даються твори і переклади радянської епохи, загнані в певні рамки, закуті ланцюгами і засмічені ненатуральною цнотливістю. Сьогоднішній читач – вільний у своїх поглядах і думках, він не боїться гострих виразів, реальних життєвих моментів без рожевих окуляр, не боїться бруду і смороду життя, він хоче справжнього гострого і безжального життя, такого, яким його зображав Джек Лондон. Тому на сьогоднішній день переклад Соколовського не є актуальним і доречним, на мою думку.

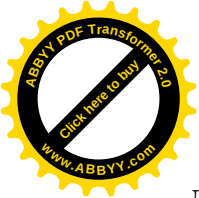
ВИСНОВОК

Непростий життєвий шлях Джека Лондона мав прямий вплив на формування його не лише як особистості, але як митця та деякою мірою навіть як політичного діяча. Важкі випробування, що випали на долю Джека із раннього дитинства викарбували в його голові певний праобраз надлюдини, повною аналогією в реальному житті цієї надлюдини і був сам автор. Саме цей образ надлюдини пронизав наскрізь кожен твір письменника, в якому для того аби дійти до тої межі, коли можна йменувати себе надлюдиною, потрібно пережити і достойно перенести нелюдські випробування в жорстких умовах.

Оповідання «Жага до життя» є одним із оповідань серії «Північних оповідань», написаних Лондоном після року перебування на Алясці в пошуках дорогоцінного металу. Переживши на власній шкірі усі випробування і катування жорстокої Аляски, письменник вилив свої страждання словами на папері. Кожен його образ, як-то безіменний герой «Жаги до життя» показує неймовірну витривалість і міць, яку проявляв сам митець, і таким чином стає надлюдиною.

«Жага до життя» – це оповідання про надлюдські можливості звичайної людини, коли вона перебуває на грані життя і смерті. Це історія боротьби не просто людини із складними умовами, як голод, холод, хижі тварини, самотність, зрада друга, непереборне відчуття приреченості, а боротьба між жагою (бажанням) жити і страхом смерті. Це певною мірою філософське оповідання, яке змушує читача задуматись про цінність свого життя і дає впевненість в тому, що ніколи не варто здаватись. Тому важливо, аби звичайна пересічна людина мала доступ до такої літератури, особливо в такі буремні часи, в які ми зараз живемо, коли суспільство наскільки розпечене ворожнечею, що, здається, людське життя втрачає свою цінність і вартісність.

Таким чином варто зазначити, що важливо, аби пересічний українець мав доступ до якісного перекладу цього геніального по суті оповідання. І саме українського перекладу, а не мовою північного сусіда, бо, на жаль, не кожному

доступно зрозуміти твір мовою оригінала, який, звісно, завжди буде стояти на щабель вище будь-яких перекладів.

Українське перекладацьке мистецтво мало, на жаль, сьогодні приділяє увагу класикам світової літератури. Адже переклад оповідання «Жага до життя», яке досліджувалось в курсовій роботі, який є максимально доступним читачеві був зроблений Петром Соколовським багато десятиліть тому та ще й у забитому зацькованому і закутому у рамки радянському суспільстві, коли переклад літературних творів був не мистецтвом, а звичайним ремеслом, подібним до ткацтва чи ковальства.

Переклад Соколовського, на жаль, не є актуальним на сьогоднішній день і має безліч недоліків з точки зору мистецької вартісності. Сучасний читач вимагає нового адаптованого перекладу, вільного від будь-яких обмежень і повного нестриманості Джека Лондона, одночасно його простоти, лаконічності і пишноти висловлювання.

Список використаних джерел:

1. Денисова Т.Н. Джек Лондон: Життя і творчість / Т.Н. Денисова. – К. : Дніпро, 1978. – 126 с.
2. Доценко Ростислав. Джек Лондон в українських перекладах / Джек Лондон. Твори в 12-ти томах. Том 12. – К.: Дніпро, 1972.
3. Журбина Е.В. Искусство очерка / Е.В. Журбина. – М. : Советский писатель, 1982. – 220 с.
4. Кайда Л.В. Стилистика текста: от теории композиции к декодированию / Л. В. Кайда. – М. : Флинта, 2004. – 208 с.
5. Кононович Л. Про Жанну д'Арк, Джордано Бруно, Джека Лондона, Рабіндраната Тагора, Богдана-Ігоря Антонича / Л. Кононович. — Київ : Грані-Т, 2008. — 96 с.: іл.
6. Корунець І.В. Джек Лондон / І.В. Корунець. – К. : Знання, 1994. – 48 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / [авт.-уклад. Гром'як Р., Ковалів Ю.] – К. : ВЦ “Академія”, 1997. – 752 с.
8. Лондон Джек. Жага до життя. Поклик пращурів. Біле ікло. Переклад з англійської: М. Гіптенко, О. Донічева; ілюстр. Ніни Петенько. Київ: Країна Мрій, 2012. — 352 . іл.
9. Лондон Дж.. Північні оповідання : для серед. шк. віку / Джек Лондон ; упорядкув. Та передм. І. Андрусяка; іл. В.Бариби. - Вид. 2-ге, без змін, – К.:Національний книжковий проект, 2012. – 208 с. : іл.
10. Лондон Дж. Собрание сочинений / Дж. Лондон. – Х. : Фолио, 1994. – 495 с.
11. Ципоруха О.М. Теорія есе: європейські та американські концепти / О.М. Ципоруха. – Мандрівець, 2000. – №5-6. – С. 58-63.
12. Dictionary of American Biography Base Set. American Council of Learned Societies, 1928–1936. Reproduced in Biography Resource Center. Farmington Hills, Mich.: Thomson Gale. – 2006.
13. Finis: A Tragedy of the Far Northwest // London J. Short Stories. – Moscow: Foreign Language Publishing House, 1950. – с. 111-128.

14. London Jack. Love of life / Jack London. – Київ: «Знання» – Серія книг «English Library», 2016. – 174 с.

15. London Jack. Love of Life and Other Stories / Jack London. – Saint-Petersburg: Palmyra, 2017. – 152 с.

16. Каган А. З Порога смерті. Письменники України – жертви сталінських репресій / Абрам Каган. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrlife.org/main/evshan/martyrolog_k.htm.

17. Рильов Константин. Надлюдина Джек Лондон / Газета «День» (Київ), 18.01.2002. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/nadlyudina-dzhek-london>.

18. Родзевич С. Джек Лондон в українських перекладах. / Життя й революція [Електронний ресурс] : щомісяч. журн. громад. життя, л-ри й науки. – К. : Держ. вид-во України, 1926 –. № 10 : – Електрон. текст. дані. – 1926 .

19. Чабан М. Перекладач Джека Лондона і Жуля Верна / Микола Чабан // Експедиція XXI: Історична, культурологічна газета, 2009. – №7 (85). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.exp21.com.ua/ukr/dneprocentrizm/85-3.htm>.

20. A Brief Biography: Jack London. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://jacklondonpark.com/jack-london-biography.html>.

21. London Jack. Love of Life [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://americanliterature.com/author/jack-london/short-story/love-of-life>.